

Peter Lommerse

Groen op de green

Voor gebruikers van golfbanen lijkt het in eerste instantie aantrekkelijk om op een uitgestrekt, plat vlak een bal te slaan. Om het golven echter meer een sport te maken, moet er in de greens het nodige reliëf aanwezig zijn. Bovendien is het spelen op een open vlakte niet echt aangenaam, dus moeten de greens "aangekleed" worden. Aangekleed in de vorm van de aanleg van groenstroken en bossages. In deze bijdrage wordt aandacht besteed aan enkele punten die bij de aanleg en aankleding van een golfbaan een rol spelen. Eerst komt de ontwerpfase aan de orde. Vervolgens staat de soortenkeuze van bomen en struiken centraal. Besloten wordt met het noemen van enkele voordelen die je kunt behalen bij het gebruik van inheemse boom- en struiksoorten.

Ontwerpfase: Inpassen

In ons kleine land met zijn vele inwoners is het sinds lange tijd woekeren met de ruimte. Met het toenemen van de bevolking enerzijds en de stijgende vrije tijd en recreatiebehoefte anderzijds is ook de druk op de groene ruimte enorm toegenomen. Een voorbeeld van de sterk gestegen vraag naar recreatievoorzieningen is de enorme toename van het aantal golfbanen. Bij de locatiekeuze van de nieuw aan te leggen banen moet nogal eens een hele strijd gevoerd worden met bijvoorbeeld planologen, agrariërs, omwonenden en natuurbeschermers. Deze, soms langdurige, strijd is overigens niet voorbehouden aan de golfbanen. In Nederland gaat geen schop de grond in wanneer hierover niet diep en lang is nagedacht en overleg gevoerd. Neem bijvoorbeeld de aanleg van snelwegen, ook noodzakelijk maar een grote inbreuk op het landschap. Om de discussies hierover in goede banen te leiden beschikt Rijkswaterstaat al meer dan 75 jaar over een aparte afdeling Verkeerswegen. Deze afdeling is speciaal belast met het zo goed mogelijk inpassen van een weg, zodat de schade voor natuur en landschap tot een minimum beperkt blijft. Nu is de aanleg van een golfbaan weliswaar een verandering in het landschap op een andere schaal dan een snelweg, maar toch blijft het een behoorlijke ingreep van voldoende omvang om bij de locatiekeuze alle voors en tegens gedegen af te wegen. Van groot belang hierbij is dat er zo min mogelijk landschappelijke schade optreedt. Dit betekent dat er bijvoorbeeld zo weinig mogelijk bomen voor gekapt moeten worden en dat waterhuishouding en bodem zo min mogelijk verstoord worden.

Anderzijds betekent dit dat ook aan de groene aankleding van golfbanen veel aandacht besteed moet worden en dat hierbij gestreefd moet worden naar het aanpassen van het groen aan de omgeving.

Soortenkeuze: Aanpassen

Bij de groene aankleding van golfbanen doel ik hier op de aanleg van groenstroken en bossages om de greens. Zoals gezegd speelt een golfer nu eenmaal prettiger tegen de achtergrond van bomen, struiken en planten dan op een open vlakte. Nu kan er bij ontwerp, aanleg en onderhoud uitgegaan worden van een standaard assortiment plantsoen. Dit plantmateriaal zal heus wel aanslaan en groeien en een leuk decor vormen. Naar mijn mening mis je dan de boot. Met een golfbaan ben je toch actief in het landelijk gebied en dit legt een bepaalde verantwoordelijkheid op de schouders van de betrokkenen, inclusief de greenkeepers. Het inpassen van de golfbaan in het landschap betekent ook dat je voor wat betreft de beplanting goed moet aansluiten bij de bestaande, natuurlijke vegetatie. Dit betekent dat er om te beginnen uitgegaan moet worden van inheemse boom- en struiksoorten; soorten die in Nederland van nature thuishoren. Voorts dien je je zoals gezegd bij de samenstelling van het aan te planten assortiment te oriënteren op de ter plaatse aanwezige natuurlijke vegetatie. Hierbij kan het erg nuttig zijn wanneer de greenkeeper samenwerking zoekt met personen die kennis hebben van deze vegetatie. Dit kunnen vrijwilligers zijn, maar bijvoorbeeld ook professionals van natuurbeherende instanties. Een mooi voorbeeld op dit punt doet zich voor bij Golfclub Noordwijk. Bij

het samenstellen van de aan te planten boom- en struiksoorten en bij het onderhoud van de beplanting wordt nauw samengewerkt met het Staatsbosbeheer. Hierbij is het omliggende duinlandschap met haar zeer typerende vegetatie uitgangspunt.

In het algemeen gesproken doet de greenkeeper helemaal zijn best wanneer hij naast gebruik van inheemse soorten ook nog streeft naar inheemse herkomsten. Hierbij bedoel ik niet de kweker die het plantmateriaal geteeld heeft, maar de plaats van de moederbomen waarvan ooit het zaad of de stek gewonnen is om het plantmateriaal op te kweken. Bij voorkeur dienen deze moederbomen gegroeid te zijn onder omstandigheden (bodem, water) die vergelijkbaar zijn met de groeiplaatsomstandigheden op de golfbaan. Een goede kweker kan hierover meer informatie verschaffen.

Voordelen

Het kiezen van een aan de omgeving aangepast assortiment van inheemse soorten verhoogt de natuurwaarde van de bossages. Natuurlijke bossages kunnen zelfs nog een functie vervullen als een gevarieerde verbindingzone tussen de omliggende beplantingen. Het gebruik van inheemse soorten en herkomsten levert een beplanting op die optimaal is aangepast aan plaatselijke groeiomstandigheden. De bomen en struiken zullen uitgroeien tot een vitale beplanting, waarvan het onderhoud eenvoudiger zal zijn dan wanneer er een niet aangepast assortiment gekozen was. Bovendien leveren dergelijke bossages met alle daarbij behorende plantjes en beestjes een prachtige omgeving op waarin de golfers zich prettig zullen voelen. En tenslotte, niet onbelangrijk, zal een golfbaan met aandacht voor natuur en landschap maatschappelijk en politiek veel beter te verkopen zijn dan een golfbaan waarbij over deze waarden heen gewaldd wordt.

Auteur is werkzaam bij Staatsbosbeheer